

Geliş Tarihi: 25.12.2018
Kabul Tarihi: 28.12.2019
Yayın Tarihi: 17.01.2019

OĞUZTAD

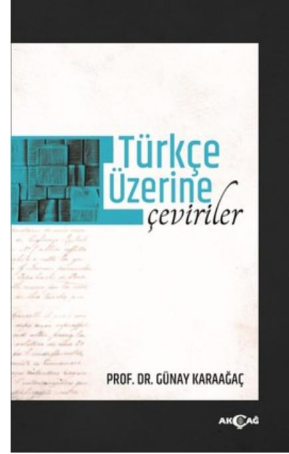
OĞUZ TÜRKÇESİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Sayı: 1 - Ocak 2019

s.s. 228-235

KARAAĞAÇ, GÜNAY (2018). TÜRKÇE ÜZERİNE ÇEVİRİLER: AKÇAĞ
YAYINLARI, ISBN 978-605-3424-36-9, 316 SAYFA

Deniz DEMİRYAKAN*

TÜRKÇE ÜZERİNE ÇEVİRİLER NEDİR?

Akçağ Yayınlarından çıkan ve On Sekiz Mart Üniversitesi Öğretim Üyesi Ahmet Turan TÜRK tarafından yayıma hazırlanan bu eser 316 sayfa olup eserde on bir çeviri yazı yer almaktadır.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı A.B.D.
deniz.demiryakan@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3565-3314>

Her yazının altında özgün halinin nerede yayımlandığı ve orijinal adı gösterilmiştir. İngilizceden ve Macarcadan yapılan bu çeviriler çeşitli yerlerde makale olarak daha önce yayımlanmıştır. Tanıtım yazımızın ilerleyen bölümlerinde bu on bir çeviri yazıya tek tek değineceğiz.

TÜRKÇE ÜZERİNE ÇEVİRİLER NİÇİN İNCELENDİ?

Makale yazmak kadar değerli çalışmalarını dilimize çeviri yoluyla kazandırmanın da önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Türkiye’de Macarca bilen Türkologların da azlığı sebebiyle özellikle Macarcadan yapılan çeviriler dikkate değerdir.

Daha önce *Türkçe Üzerine Yazılar* adlı eserinde farklı mecralarda yayımlanmış makalelerini bir araya getirerek yayımlayan yazar, bu eserinde de başka dillerden çevirdiği makaleleri bir araya getirerek günümüz araştırmacılarının özgün yazılara derli toplu bir şekilde kolayca ulaşmasını sağlamıştır.

TÜRKÇE ÜZERİNE ÇEVİRİLERİN ON BİR YAZISI

1. Ses Benzerliğinde Ölçek, William M. Austin

Bu yazı *Aydın Türklük Bilgisi Dergisi*, Yıl 2, Sayı 3/2016, s. 67-78’de yayımlanmış olup “Criteria for Phonetic Similarity”, *Language* 33.4 (1958)’tan Türkçeye çevrilmiştir.

Eserin bizce en önemli yazısı olan bu çeviride ses ve ses benzerlikleriyle ilgili oldukça özgün saptamalar ortaya konmaktadır. Yazar, yazının hemen başında şöyle bir giriş yapar: "*Fonemin klasik tanımı şöyle bir şeydir: (Ayırıcı olmayan) bütünleyici dağılımda veya fonetik benzerlikte yer alan sesler dizisi. Buna Trager’in ifadesi de eklenebilir: “Ayırıcı olmayan bütünleyici dağılım ölçüsü, fonetik benzerlik ölçüsünden daha önemlidir.” Fonetik benzerlik ölçüsünün ikinci derecede önemli olduğu genellikle kabul edilmesine rağmen, ortaya şöyle bir soru atılabilir: Bunun her hangi bir önemi, hiç mi yok? Başka yerlerde olduğu gibi, burada da cevap, incelemenin düzlemine bağlıdır. Fonem, fonem sıfatıyla, sadece dağılımın daha üst bir düzleminde, bir morfemde ortaya çıkar. Fonetik düzlemde fonem, sadece gerçek ötesi bir varsayım, morfemik düzlemde ise bir gerçekliktir. Fonemler, ses benzerlikleriyle değil, fonksiyonları ve dağılımlarıyla fonemdirler.*" Böylece yazar bir dizi tanımlamanın yanında bazı tartışmalı durumlara diğer dil bilimcilerin görüşlerini de paylaşarak değinir.

Yazının gelişme bölümünün hemen öncesinde yazar; "*Çoğu dil bilgini, ses benzerliğinin fizik sınırları konusunda keyfidirler ve ölçükleri yerine göre değişkendir.*" der ve bunu somut örneklerle açıklamaya koyulur. Gelişme bölümünde ise şu satırlara yer verir: "*Hoenigswald, ses değişmesi olayını özetlerken, eş zamanlı ve art zamanlı düşüncenin yakınlığını kısaca ifade eder: “Belirli çevrelerde karşılıklı olarak bulunan kısmen böyle diziler, ilk dildeki bir ve aynı fonemin devamı olarak kabul edilebilir”. Karmaşık “fonetik benzerlik” sürecinin bir uzantısı olan “kısmi benzerlik” ifadesi ile ne kastedilmektedir? Ayrıca, bu durumun, Sturtevant’ın, “her sesin her sese dönüşebileceği” şeklindeki ünlü ifadesiyle ne ilgisi vardır? Tarihi ve tasvirî dil çalışmalarının asıl konularının aynı olduğu, bütün dilcilerce kabul edilmektedir; bu yüzden, konunun eş zamanlı ve art zamanlı ayrıntıları, bir sorunun cevabına dayanır: Alofon bölgesinin olabilir sınırları nelerdir? Kısacası, fonemin boyutları nelerdir?" Yukarıda görüleceği üzere*

yine bir dizi soru bizi karşılarken yazının ana düşüncesi olan *Sturtevant*'ın ünlü ifadesi vurgulanmış, yazının bundan sonraki bölümünde yirmi beş madde üzerinden bu görüşün doğruluğu ağırlıklı işlenmiş ve sonuç-değerlendirme kısmına geçilmeden önce yatay-dikey eksenli bir telaffuz şeması verilerek bu şemanın ne anlama geldiğiyle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Yazının son satırlarında ise yukarıda bahsettiğimiz ana düşünce bir kez daha vurgulanmıştır: *Ses değişmesi hadiseleri, belki en iyi şekilde, satranç oyunundan basit bir yakıştırma ile özetlenebilir. Eğer telaffuz şeması, bir satranç tahtası olarak düşünülürse, ses değişmesi, aslâ filin değil, daimâ kalenin hareketi olarak düşünülebilir. Kısacası, en azından iki hareketle olmak üzere, "her ses, her sestene gelebilir"; [k], [m] olabilir; [l], [x] olabilir.*

2. Ural-Altayca'nın Anlamı, Thomas A. Sebeok

Bu yazı *Türk Dili Ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* VII, İzmir, 1993, s. 195-214'te yayımlanmış olup The Meaning of "Ural-Altaiç", *Lingua* 1950'deki İngilizce aslından çevrilmiştir.

Yazar, kısa bir girişin ardından ikinci paragrafta yazının amacını özetler: *Bu makalenin amacı, uzmanların değişik zamanlarda, "Ural-Altayca terimine yükledikleri anlam veya anlamları incelemek ve genellikle kabul edilen dil bilimi metotlarının ışığında, bunların ispatlanıp ispatlanamayacaklarını tartışmaktır."* Yine yazar, aynı paragrafta ve bir sonraki paragrafta Ural-Altayca'nın terimsel olarak ne anlama geldiğini ve en çok hangi ülkede bu terimin kullanıldığını dile getirerek sözü asıl konuya getirir ve şöyle der: *"Her şeyden önce, "Uralca" ve "Altayca" terimleri hiç de eş değerde değildirler; bu yüzden bunların birleştirilmesi, aynı değerde olduklarına inanılmasına yol açabilir."* Devamında da yazar, farklılıklara değinerek iki bölüm halinde bir dizi bilgiler vererek söz konusu ayrımı vurgular: *"Uralca", bir taraftan Fin-Ogur dillerini, diğer taraftan da Samoyed dillerini ihtiva eden ve tamamen karşılaştırma metoduna göre kurulmuş bir dil ailesini ifade etmiştir... (Altaycanın ise) Türkçe, Moğolca ve Mançu-Tunguzca ile (bazılarının Koreceyi, hatta Japonca'yı da dahil etmek istedikleri) Altay dil ailesi genel adı altında toplanan dillerin bir akrabalığı olduğu, bu akrabalığın kusursuz bir ispatının ise, henüz tam olarak gerçekleşmediği bir gerçektir."* Yazının gelişme bölümünün bir kısmında ise araştırmalarıyla alana katkıda bulunan önemli şahsiyetlerden ve onların öne sürdüğü düşüncelerden bahsedilmiştir: *"Rasmus Rask, daha bir asırdan fazla bir süre önce, Ural dilleri ile Altay dillerinin ortak bir atası olduğunu açıklamıştı. M.A. Castren, böyle bir akrabalığı ispatlamayı kendisine nihaî bilim hedefi olarak seçti. Castren, görüşünü şahıs eklerine dayandırdı. Şüphesiz Castren'in görüşü, büyük ilgi topladı, kendisine büyük itibar kazandırdı ve bu görüş, 19. yüzyılın kendisiyle çağdaş veya kendisinden sonraki bilginlerce tekrar tekrar ortaya atıldı. Bu satırların yer aldığı paragraf içinde ayrıca şu önemli karşıt görüş de yer verilir: "Ural'ın aslında Altay'la kıyaslanamadığını iyice anlayan Németh, böylece, ifade edildiği gibi, tartışmalı olan şu teoriyi kuruyor: Altay dilleri arasındaki benzerlikler, muhtemelen soy akrabalığından değil, sıkı ilişkiler, karşılıklı etkileşimler ve alış-verişlerden kaynaklanmaktadır."*

Yukarıda bazı bölümlerini aktardığımız yazı, gelişme bölümünden sonuç bölümüne kadar sorunla ilgili ortaya atılmış birçok düşüncüyü gerekçeleriyle vererek bu düşüncelerin artı ve eksi yönlerini saptamaya çalışmış, son kısımda da bu gerekçelerin genel toplamda ne ifade

edebileceği yazarın görüşleri çerçevesinde açıklanmış ve çeviri yazarın önerisiyle sonlanmışır: "Bir Ural-Altay dil tipine ait böyle ayırıcı nitelikler, Rask ve Castren'den Németh'e, Sauvageot'a, Collinder'e ve diğerlerine kadar bir grup bilgin tarafından keşfedildi; fakat bunlar, ya soy akrabalığının bir delili veya önemsiz rastlantılar olarak düşünüldü. Bu tür yorumlar, büyük bir karışıklığa ve belirsizliğe yol açtılar, burada özetlenen teoriyi yok edecek bir boyuta ulaştılar. Şimdi yapılacak şey, Ural-Altay dil tipinin başlıca özelliklerinin çıkarılabileceği, daha büyük bir doğruluk derecesine ve zengin ayrıntılara sahip olan Altay grubundaki belli başlı dillerin karşılaştırmalara uygun eş zamanlı gramerlerinin hazırlanmasıdır."

3. Altay Dillerinin Fonolojisi Üzerine, Gombocz Zoltán

Bu yazı Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, VI. SAYI (1991), s. 103-148'de yayımlanmış olup Gombocz Zoltán, "Az Altáji Nyelvek Hangtörténetéhez". Nyelvtudományi Közlemények XXXV., Budapest 1905'teki Macarca aslından çevrilmiştir.

İçerik olarak bir önceki çeviri yazıyla bazı eş değer çizgiler taşıyan bu çalışma Altay dil ailesinin üyelerini vererek başladıktan sonra birkaç eleştiriyle devam eder. Altay dil ailesini oluşturan dillerin akrabalığı üzerindeki şüpheye dikkat çektikten sonra söz konusu şüphenin oluşmasındaki nedenleri sıralayan yazar şunlara değinir: "Altay dil akrabalığı ile Schott'tan beri çok uğraştılar; fakat bu düzensiz araştırmaların sonuçları, daha çok, işin farkına varanlarda haklı bir şüphenin ortaya çıkmasına ve Türk-Moğol-Mançu dil akrabalığına olan inançların süresiz olarak sarsılmasına yol açtı. Bu verimsizliğin ana nedeni, şüphesiz, güvenilebilir dil malzemesinin eksikliğidir. En azından sözlük bilimi açısından, Türk şivelerini nispeten daha iyi tanıyoruz; çok değerli dil malzemesi içeren sözlükler kullanımımıza hazırdır; fakat metinlerin sağlamlığı, artık, çağdaş fonetiğin taleplerini zar zor karşılamaktadır." Bu eleştiriye ek olarak başka eleştiriler de yazının ilgili bölümlerinde sıralanır. Yazının çıkış noktası fonolojik öğeler olduğundan akraba olduğuna inanılan dillerden alınan yüzlerce örneği rotasizm ve lambdasizm başlıkları altında inceleyen yazar oldukça önemli bir karşılaştırma yaparak yazısını sonlandırır.

4. Yenisey Eski Kırgız Yazıtlarının İlk Zikri: Çin'e Giden Romen Seyyahı Nicolaie Milescu (Spathary)'nin Günlüğü-1675, Gh. L. Constantin

Bu yazı Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1985, 1989, 1-7'de yayımlanmış olup Gh. I. Constantin'in bu makalesi, Turcica, Revue d'Etudes Turques, II (1970), s. 151-158'deki "The first mention of the Yenesei Old-Kirghiz Inscriptions: The diary of the Rumanian traveller to China Nicolaie Milescu (Spathary)-1675" başlıklı İngilizcesinden tercüme edilmiştir.

Yazar, "Rusya'daki 'runik yazılı taşlar', ilk defa, meşhur Rus coğrafyacı, haritacı ve tarihçisi Semion Ul'yanoviç Remezov tarafından - İsveçli bilginlere - duyurulmuştu; bu, XVIII. yüzyıl başlarında idi." diyerek yazıya başlar. Bundan sonraki bölümde ise söz konusu taşların bulunuşuyla ilgili çalışmaları kronolojik sıra ile veren yazar, hala birçok akademik yayında yanlış olarak aksettirilen şu duruma değinir: "Şu sıralarda, Yenisey Eski Kırgız yazıtlarının tarihiyle ilgili ilk yazıyı yazanın Ph.-J. Tabbert - Strahlenberg değil, devrinin Avrupasında daha çok Nikolay Gavriloviç Spafali veya Spathary adıyla bilinen Romen asıllı Nicolaie Milescu olduğunu keşfettim. Bu satırların hemen devamında makalenin yazılış amacını bir cümleyle

özetler: "Nicolaie Milescu'nun yazıtlar hakkındaki bu kaydı, tam 55 yıl öncesine, yani 1675 yılına rastlamaktaydı. işte bu makalede, bu hususa işaret edilmektedir."

Yazar, yazının giriş sonrası bölümünde gezgin hakkında bazı bilgiler verdikten sonra runik yazılı taşların keşfiyle sonuçlanacak olan gezinin nasıl ve hangi koşullarda başladığına değinerek devam eder. Yazar, gezginin ulaştığı bilgilere bazen gözlemleriyle bazen de yerel halkın sözlü ifadeleriyle ulaşıldığını açıkladıktan sonra bahsettiği Yenisey Irmağı'yla ilgili kısım oldukça ilgi çekicidir: "Krasnoyarsk halkı, Yenisey'e şerbetçi otu toplamağa çıkarlar. Yenisey, o adacıklar üzerinde gür bir şekilde doğar ve hızla akar. Nehir kıyısında dik bir kaya vardır. Kayanın üzerinde taşa kazılmış, bilinmeyen bir yazı ve yazının ortasında çapraz kazılmış, elinde âsâ ve bu türden başka şeyler bulunan insan figürleri vardır. Bunların kazıldığı yerde bir çukurun bulunduğu söylenir; fakat hiç kimse, buradaki yazının ne olduğunu ve kimler tarafından yazıldığını bilmez. Ve bu yerin arkasında, hiç kimsenin kayıkla geçmeğe cesaret edemeyeceği müthiş bir akıntı başlar; çünkü her tarafta yüksek kayalar vardır. Bu akıntı o kadar uzundur ki insanlar, bu akıntının etrafını ancak beş günlük bir kara yolculuğuyla dolaşabilirler. Krasnoyarsk halkı, bu adalara (kayalara) giderler ve şerbetçi otu toplarlar; fakat akıntının ötesine Ruslar hiç gitmezler." Yazının seyri, bu bölümden itibaren değişir ve gezginin notları o dönemin verileriyle titizlikle karşılaştırılarak yorumlanır. Tüm bir yazı, Türkoloji biliminin yakın sayılabilecek tarihine romana benzer bir akışla hizmet eder.

5. Çuvaş Fonolojisinin Ana Çizgileri, *András Róna-Tás*

Bu yazı *Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, V. SAYI (1989), s. 97-108'de yayımlanmış olup "Bevezetés A Csúvas Nyelv Ismeretébe", Budapest, 1978, 82. - 98. sayfalardaki Macarca aslından çevrilmiştir. Yazar makalenin girişinde "Çuvaşçanın tarihini iki yönden açıklamak mümkündür. Bir taraftan Eski Türkçeden hareket etmek ve Eski Türkçe fonemlerin birer birer bugünkü Çuvaşça karşılıklarını vermek; diğer taraftan bugünkü Çuvaşça fonemlerden hareket etmek ve bunların Eski Türkçe seslere nasıl dönüştüklerini göstermek mümkündür. Aşağıda, bir taraftan eski, yani alıntı olmayan kelimelerle ilgileneceğimizi, diğer taraftan da sadece en önemli özellikleri konu edineceğimizi vurgulayarak Çuvaş fonolojisinin ana çizgilerini özetlemeğe çalışacağız." diyerek Eski Türkçe seslerinin Çuvaşça karşılıklarını önce konsonantlar sonra da vokaller olacak şekilde vermeye başlar. Söz konusu ses karşılıkları, madde madde onlarca örnek üzerinden gösterildikten sonra seslerin başta, içte, sonda nasıl bir değişikliğe uğradığı tablo yoluyla gösterilir. Ayrıca Çuvaşça vokallerin ve konsonantların kaynağıyla ilgili yeni bir başlık açılarak söz konusu durum yine bol sayıda sözcük üzerinden örneklendirilir.

6. Güney Sibirya Türk Şiveleri, *Karl H. Menges*

Bu yazı *Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, VIII. SAYI (1994), s. 115-152'de yayımlanmış olup "The South-Siberian Turkic Languages I", *CAJ 1* (1955), 107-136.s. ve II, *CAJ 2* (1956), 161-175. sayfalardaki yazılarının çevirisidir. Yazar, öncelikle başlığa konu olan şivelerle alakalı şu genel açıklamayı yapar: "Asıl Sibirya olarak da adlandırılan Güney Sibirya'nın söz konusu şive grubu, Batı Sibirya şivelerinin aksine, Volga-Ural (Başkurt ve Kazan-Tatar) grubuna ve böylece de Kuzey-batı ve Kıpçak grubunun tamamına daha yakındır. Batı Sibirya'nın daha doğudaki şiveleri, Baraba ve bilhassa Küerik, Güney Sibirya

şivelerini andırırlar. Sonra ise bu açıklamayı daha da derinleştirerek Güney Sibirya Türk şiveleriyle ilgili şunları söyler: *Daha ayrıntılı bir sınıflandırma ile birkaç alt gruba ayrılan Sibirya Türk şiveleri, bazı aslı özelliklerde, diğer bütün Türk şivelerinden ayrı bir dil birliğini temsil ederler. Bu şivelerin tipik özelliklerinin güncy-batıdan kuzey-doğuya doğru, gruptan gruba, derece derece arttığını görüyoruz. Böylece kuzey-doğudaki Yakutça, genel Türkçeden farklı çok sayıda özelliğe sahip olurken, Altay dağlarında konuşulan Oyratça, genel Türkçeden küçük nisbî farklarla ayrılır.*" Yazının devamında ise yukarıda bahsettiğimiz bilgileri açıklamaya ve detaylandırmaya çalışan yazar böylece ilk başlık olan *Bölge*'yi bitirmiş olur. *Tarih* başlığında ise hem bölgenin hem de başlığa konu olan şivelerin araştırılmasının tarihsel boyutu verilerek yazının en önemli ve uzun bölümü olan *Ses Bilgisi*'ne geçilir. Bu başlık altında şivelerin kendi içinde ve diğer akraba dillerle olan bazı ses benzerlikleri ve ayrılıkları onlarca karşılaştırılmalı örnekle okuyucuya sunulur

Yazının ikinci bölümünde ise *Samoyed Alt Tabakası Üzerine Notlar* başlığı açılarak bazı önemli siyasi koşullarla birlikte ses benzerlikleri ve farklılıkları yeniden bu başlık çerçevesinde irdelenir. İkinci bölüm içinde son olarak *Notlar başlığı* açılarak yazı sonlandırılır.

7. Kumanların Tarihi, *İstvan Mandoky Kongur*

Bu yazı *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Temmuz 1996, 115.S., 15-21.s.'de yayımlanmıştır.

Yazarın A kun nyelv magyarorszgi emlekei, (Kuman Dilinin Macaristan'daki İzleri) Karcag 1993 adlı eserinin giriş bölümünün (17-30. S) yapılmış tercümesidir. Kumanların en eski tarihinin, kavim yapısının, Kuman adının kaynağıyla birlikte Kumanların göçleri, seferleri, fetihlerinin ve Macaristan'daki yerleşimlerinin özet olarak gözden geçirilmesi içeren bu yazı kendi içinde on bir başlığa ayrılmıştır.

8. Memlûk-Kıpçak Edebiyatı, *Janos Eckmann*

Bu yazı *TDAY-Belleten*, 1982-1983, Ankara, 1986, 85-99.s.'da yayımlanmış olup *Central Asiatic Journal*, Vol. 8/4 (1963)'deki "The Mamluk – Kipchak Literature" başlıklı İngilizce aslından tercüme edilmiştir. Memluk tarihinin siyasi ve sosyal yönlerinin özetiyle başlayan yazar, Memluk-Kıpçak dilinin istikrarlı olmadığı söyledikten sonra söz konusu dillerin ana diyalektlerini örneklemeye koyulur. Ana diyalekt örneklendirilirken dönem metinleri kullanır ve bu metinler farklı nüshaları ve çevirileriyle yazıda yer alır. Bunlara ek olarak *Şiir, İlmi Edebiyat, Fıkıh Kitapları, Tıbbi Eserler ile Binicilik Sanatına Dair Eserler* başlıkları altında dönem eserleri incelenerek yazı sonlandırılır.

9. Rusçadaki Türkçe Kelimelerle İlgili Çalışmalara Bir Bakış, *Nicholas Poppe*

Bu yazı *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 24, , Haziran 1983, s. 132-158'de yayımlanmış olup *Central Asiatic Journal*, N. XI, 1966'da bulunan İngilizce aslından çevrilmiştir. "Rusçada pek çok Türkçe kelimenin varlığı XIX. yüzyıldan önce de bilinmesine rağmen, bu kelimeleri belirlemeye ilk defa 1854'te teşebbüs edildi. Bu ilk teşebbüsten önce, Karamzin'in "History of the Russian State"155 adlı eseri, Tatar hâkimiyetinden sonraki devrin Rus dil ve edebiyatına ait ayrı bir bölüm ihtiva etmesine rağmen, Türkçenin Rusçaya tesirinden

hiç söz etmez." eleştirisiyle söze başlayan yazar, daha sonra bir materyaller koleksiyonundan bahsederek bir dizi eleştiride bulunur.

Yazar, "*Daha sonraki önemli adım, Rusça da dâhil İslav dillerindeki Türkçe kelimeler üzerinde çalışan ilk islavist Miklosich tarafından atıldı. Miklosich, önde gelen bir islavist olması yanında, Hint-Avrupa dillerinin mukayeseli çalışmalarında oldukça tecrübeli bir araştırmacı idi. Onun bu konuyla ilgili ilk çalışması, İslav dillerine ve oradan da Hint-Avrupa dillerinden olan ve olmayan birçok dile dağılmış kelimelerle ilgiliydi.*" satırlarıyla Miklosich'i öne çıkartan yazar onun eseriyle ilgili de eleştirilerine Türkçe kökenli sözcüklerin azlığı ve söz konusu sözcüklerin geçtiği lehçelerin belirtilmemesi nedeniyle devam eder. Bir dizi övgü ve yergilerin yer aldığı satırlardan sonra söz, Miklosich'e ait *Dietürkischen Elemente in den südostund osteuropaischen Sprachen* adlı yazıya Korsch'un ayrıntılı tenkidine gelir. Yıllar sonra Miklosich'in yazının ikinci bölümüne bir tenkit de meşhur Türkolog Kraelitz-Greifenhorst tarafından gelir. Yazar, Kraelitz-Greifenhorst eseri hakkında bazı saptamalar yapıp ve eserin eksik kalan yanlarını belirttiikten sonra ağır eleştirilerde bulunur. Yazı, başka eserleri ve araştırmacıları da konu etikten sonra şu sonuca bağlanarak bitirilir: "*Rusçadaki Türkçe kelimelerin tam bir sözlüğü henüz hazırlanmamıştır. Rusçadaki Türkçe kelimeler konusunda, bir tenkitçinin "bu sahada daha ilgi çekici bir eser ortaya çıkmadı" diye tarif ettiği Abdullah Şkalyiç'in Serbo-Croatian sahasındaki eseriyle kıyaslanabilecek hiç bir eser yoktur. Rusçadaki Türkçe kelimeleri fonetik bakımdan incelemek veya Türkçe kelimelerin Rusçaya geçtikleri zamandan beri geçirdikleri ses değişikliklerini belirlemek hususunda da hiç bir teşebbüsün yapılmadığı ilâve edilmelidir.*"

10. Orta Moğolcadaki Türkçe Kelimeler, *Nicholas Poppe*

Bu yazı *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, sayı 29, İstanbul, 1983, 255-262.s.'de yayımlanmış olup "The Turkic loanwords in Middle Mongolian", *Central Asiatic Journal* X, 1964'teki İngilizce aslından tercüme edilmiştir. Yazar; Moğolların, yazıya ne zaman ve nasıl ulaştığına değindikten sonra Vladimirtsov'un eski bir makalesine atıfta bulunarak dönem koşulları gereği Türkçe-Moğolca arasındaki ilişkinin gerçekçi bir biçimde saptanamamasının beraberinde bazı hatalı değerlendirmeler getirdiğini söyleyerek yazıya başlamıştır. Orta Moğolcadaki Türkçe sözcüklerle ilgili bir diğer eleştiri ise Orta Moğolcaya Türkçeden geçmiş gibi görünmesine rağmen söz konusu sözcüklerin köken itibarıyla Arapça-Farsça oluşu yine aynı satırların devamında dile getirilen durumlardır. Yazar, yukarıda bahsettiğimiz minvaldeki açıklamalarını detaylandırarak sözü yazının son kısmında küçük bir sözlüğe bağlayarak yazısını sonlandırır.

11. Gündoğusundan Günbatısına Bozkır Halklarının Göçü, *Karoly Czegledy*

Bu yazı Nomad nepek vandorlasa - Napkelettol Napnyugatig, Budapest, 1969'un Macarca aslından tercümedir. Bu yazı incelediğimiz bu eserin en uzununu olup ayrı bir kitap olarak 2009 yılında Kesit Yayınlarından çıkmıştır. Kesit Yayınlarından çıkan bu kitabın arka kapağında şunlar denmiştir: "*Bozkır halklarının göçü, M.Ö. II.- M.S. VI. Yüzyıllar arasında, Polonya bozkırlarından Çin Seddi'ne kadar uzanan bozkır kuşağından batıya ve güneye yönelen halk göçlerini konu etmektedir. Bu bozkır kuşağının hemen güneyinde yer alan, Fransa ve İtalya'dan ve Çin'e kadar uzanan tarım kuşağı ülkelerinin tarihleri kuzeyden gelen kavimlerin hikayeleriyle doludur. 18. Yüzyıla kadar efsanevi bir dille sözü edilen bu olayların araştırılması,*

bilhassa runik Türk yazıtlarının 19. yüzyılın son çeyreğinde çözülmesiyle gerçek bir zemine oturmuş oldu. Gündoğusundan günbatısına gerçekleşen bu olayları, konunun en önemli bilicilerinden olan Karoly Czegledy'nin kaleminden dinleyelim." Bunlara ek olarak ön söz, giriş ve sekiz farklı bölüm ile yazının son kısmındaki kronolojik bilgiyle beraber yazının daha iyi anlaşılması için yapılan açıklamalar okuyucunun beğenisine sunulmuştur.